

ALLMÄNNA PRINCIPER FÖR EU:S INDUSTRIPOLITIK

Målet för EU:s industripolitik är att förbättra den europeiska industrins konkurrenskraft så att den kan behålla sin roll som en drivkraft för hållbar tillväxt och sysselsättning i Europa. Olika strategier har antagits för att säkra bättre ramvillkor för industrin inom EU. Den senaste beskrivs i meddelandet *För en industriell renässans i Europa* från januari 2014.

RÄTTSLIG GRUND

Artikel 173 i EUF-fördraget.

MÅL

Industripolitiken är av övergripande natur och syftar till att skapa gynnsamma ramvillkor för industrins konkurrenskraft. Den är också väl integrerad i ett antal av EU:s andra politikområden, såsom handel, inre marknaden, forskning och innovation, sysselsättning, miljöskydd och folkhälsa. EU:s industripolitik är särskilt inriktad på att 1) ”påskynda industrins anpassning till strukturförändringar”, 2) ”främja en miljö som är gynnsam för initiativ och för utveckling av företag över hela unionen, särskilt små och medelstora företag”, 3) ”främja en miljö som är gynnsam för samarbete mellan företag”, och 4) ”främja ett bättre utnyttjande av de industriella möjligheter som skapas genom politiken inom sektorerna för innovation, forskning och teknisk utveckling” (artikel 173 i EUF-fördraget).

RESULTAT

A. Inledning

Verktygen för EU:s industripolitik, som också är företagspolitikens verktyg, syftar till att skapa allmänna villkor där företagare och företag kan ta initiativ och utnyttja sina idéer och möjligheter. Industripolitiken bör dock ta hänsyn till varje sektors särskilda behov och särdrag. I EU:s årliga konkurrensrapporter analyseras den europeiska ekonomins starka och svaga sidor i allmänhet och den europeiska industrin i synnerhet. Detta kan ge upphov till branschöverskridande industripolitiska initiativ eller sektorinitiativ.

B. Mot en integrerad industripolitik

Under 1980- och 1990-talen inriktade sig EU-institutionerna i huvudsak på skapandet av den inre marknaden, men i och med tillkomsten av Ekonomiska och monetära unionen och EU:s utvidgning skedde en tyngdpunktsförskjutning i riktning mot industripolitiken. I juli 2005 beskrevs för första gången i ett meddelande från

kommissionen *Genomförandet av gemenskapens Lissabonprogram: En politik till stöd för EU:s tillverkningsindustri – mot en mer integrerad industripolitik* ([COM\(2005\)0474](#)) en integrerad strategi för industripolitiken som bygger på ett konkret arbetsprogram med branschöverskridande industripolitiska initiativ eller sektorinitiativ.

Kommissionens meddelande från 2008 *Handlingsplanen för hållbar konsumtion och produktion samt en hållbar industripolitik* ([COM\(2008\)0397](#)) hade som mål att leverera ett integrerat åtgärdsprogram för att främja en hållbarare konsumtion och produktion, samtidigt som konkurrenskraften för EU:s ekonomi skulle förbättras. För att få till stånd en sådan "god cirkel" framlades i handlingsplanen ett antal olika politiska instrument. Exempelvis skulle konsumenternas efterfrågan kanaliseras mot en mer hållbar konsumtion genom ett förenklat märkningsprogram.

För att bemöta utmaningarna vad gäller att säkerställa en hållbar försörjning av råvaror som inte är energitillgångar för EU-ekonomin lanserade kommissionen "råvaruinitiativet" ([COM\(2008\)0699](#)), som syftar till att säkerställa lika villkor för tillgången till resurser i tredjeländer, bättre ramvillkor för utvinning av råvaror inom EU och en minskad förbrukning av primära råvaror genom ökad resurseffektivitet och främjande av återvinning. I ett senare meddelande från kommissionen ([COM\(2011\)0021](#)) föreslås att genomförandet av initiativet förstärks.

I sitt meddelande *Förberedelser för framtiden: Att utveckla en gemensam strategi för viktig möjliggörande teknik i EU* ([COM\(2009\)0512](#)) skriver kommissionen att EU kommer att främja spridningen av viktig möjliggörande teknik inom sin nuvarande politiska ram, och föreslår också att en högnivåexpertgrupp inrättas med ansvar för att utveckla en gemensam långsiktig strategi. I slutrapporten föreslår gruppen 11 politiska rekommendationer för utveckling och användning av viktig möjliggörande teknik i Europa.

C. Europa 2020-strategin och Industripolitik för en globaliserad tid.

I mars 2010 ersattes Lissabonstrategin av Europa 2020-strategin (*Europa 2020 – En strategi för en smart och hållbar tillväxt för alla* ([COM\(2010\)2020](#))). I den nya strategin presenteras sju flaggskeppsinitiativ, varav fyra är särskilt relevanta för att förbättra konkurrenskraften hos industrin inom EU: *Innovationsunionen* ([COM\(2010\)0546](#)), *En digital agenda för Europa* ([COM\(2010\)0245](#)), *Industripolitik för en globaliserad tid* ([COM\(2010\)0614](#)) och *Ny kompetens för nya arbetstillfällen* ([COM\(2008\)0868](#)). Flaggskeppsinitiativet "Industripolitik för en globaliserad tid" fokuserar på tio åtgärder för industriell konkurrenskraft inom EU och lägger därmed större tyngd på exempelvis tillväxten hos små och medelstora företag och försörjning och hantering av råvaror.

Kommissionens meddelande *Industripolitik för stärkt konkurrenskraft* ([COM\(2011\)0642](#)), antaget den 14 oktober 2011, uppmanar till genomgripande strukturförändringar, men också till en enhetlig, samordnad industripolitik hos alla medlemsstater i syfte att stärka EU:s ekonomiska och industriella konkurrenskraft och gynna långsiktig och hållbar tillväxt. Meddelandet tar upp flera nyckelområden där större insatser krävs: strukturella förändringar av ekonomin, företagets innovativa förmåga, hållbarhet och resurseffektivitet, företagets miljö, den inre marknaden samt små och medelstora företag.

Den 10 oktober 2012 utfärdade kommissionen ett meddelande ([COM\(2012\)0582](#)) *En starkare europeisk industri för tillväxt och ekonomisk återhämtning – en uppdatering av meddelandet om industripolitik*, vars syfte var att stödja investeringar i innovation med fokus på sex prioriterade områden med stor potential (avancerad tillverknings teknik för ren produktion, viktig möjliggörande teknik, biobaserade produkter, hållbar industripolitik, hållbart byggande och hållbara råvaror, rena fordon och fartyg, samt smarta elnät). Detta meddelande lyfte också fram behovet av bättre marknadsvillkor, tillgång till finansiering och kapital samt humankapital och kompetens, som ett sätt att främja industrins konkurrenskraft.

I januari 2014 lade kommissionen fram meddelandet *För en industriell renässans i Europa* ([COM\(2014\)0014](#)). Meddelandet fokuserar på att vända industrins nedgång och på att nå målet om att tillverknings ska stå för 20 % av BNP senast 2020. Kommissionen menar att i syfte att dra till sig nya investeringar och skapa ett bättre företagsklimat behöver EU en mer sammanhållen inre marknads politik som omfattar europeisk infrastruktur såsom energi-, transport- och informationsnät, men också varor och tjänster. Dessutom nämns betydelsen av förbättrat samarbete på områdena god offentlig förvaltning, handel, forskning och råvaror.

Detta kompletterades 2016 med meddelandet *Digitalisering av den europeiska industrin – Hur vi kan utnyttja den digitala inre marknadens alla möjligheter* ([COM\(2016\)0180](#)), där tyngdpunkten förlagts till den digitala omvandlingen och där utmaningar i samband med den tas upp till behandling, såsom finansiering, IKT-standardisering, stordata och färdigheter. Till detta kommer att initiativet för uppstarts företag och expanderande företag ([COM\(2016\)0733](#)), som lanserades 2016 syftar till att ge Europas många innovativa företagare alla möjligheter att bygga upp världsledande företag.

D. EU:s stödprogram

I dagens läge bidrar ett stort antal strategier, program och initiativ som täcker många olika områden till EU:s industripolitik. Bland de initiativ som fått budgetanslag märks (i viktighetsordning): Sammanhållningspolitiken, Horisont 2020, Fonden för ett sammanlänkat Europa och EU:s program för företagets konkurrenskraft och små och medelstora företag (Cosme), med en sammanlagd budget på något under 200 miljarder euro. Till detta kommer att investeringsplanen för Europa och Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) syftar till att uppbåda minst 500 miljarder euro i form av privata och offentliga investeringar fram till 2020. Två återkommande prioriteringar inom dessa program och initiativ är dels små och medelstora företag, dels innovation.

EUROPAPARLAMENTETS ROLL

De förändringar av EG-fördraget som Maastrichtfördraget medförde innebar att frågan om en europeisk industripolitik togs upp för första gången. Detta kan tillskrivas olika initiativ som parlamentet tagit och som bidragit till att stimulera omorganisationen av stålsektorn och innehållit krav på en mer dynamisk industripolitik. Sedan dess har Europaparlamentet antagit flera resolutioner som har stärkt EU:s industripolitik ytterligare. Bland de senaste resolutionerna märks följande:

- Resolutionen av den 16 juni 2010 om Europa 2020-strategin^[1], som starkt stödde en industripolitik med målet att skapa en miljö som är väl lämpad för att upprätthålla och utveckla en stark, konkurrenskraftig och mångfaldig industribas i Europa. Det betonades också att man inom EU 2020-strategin bör ange kostnaderna och fördelarna med omställningen till en hållbar, energieffektiv ekonomi.
- Resolutionen av den 9 mars 2011 om en industripolitik för en globaliserad tid^[2] där betydelsen av en mer övergripande vision för den europeiska industrin år 2020 betonades, eftersom långsiktig förutsägbarhet och stabilitet i lagstiftningen ansågs vara viktigt för att attrahera investeringar. Framför allt uppmanade parlamentet kommissionen att lägga större tyngd vid förnyelsen av industrin, konkurrenskraft och hållbar utveckling och att utveckla en ambitiös, miljöeffektiv och grön industristrategi för EU.
- Resolutionen av den 26 oktober 2011 om agendan för ny kompetens och nya arbetstillfällen^[3] där parlamentet betonade betydelsen av att utveckla närmare samarbete mellan forskningsinstitut och näringslivet samt att uppmantra och stödja industriföretag att investera i forskning och utveckling. Parlamentet ville se mer investeringar i utbildning, forskning och innovation, främja spetsenheter och rörlighet bland unga och stödja utvecklingen av tillväxtstimulerande villkor i innovativa företag.
- Resolutionen av den 19 januari 2012 om en rymdstrategi för Europeiska unionen i allmänhetens tjänst^[4]. Här betonades vikten av en forsknings- och innovationsstrategi för rymdpolitiken som garanterar tekniska framsteg, industriell utveckling, unionens konkurrenskraft samt skapar arbetstillfällen inom EU.
- Resolutionen av den 15 januari 2014^[5] om en återindustrialisering av Europa för att främja konkurrenskraft och hållbarhet. Här gjordes en bedömning av den nuvarande situationen för europeisk industri och en rad åtgärder föreslogs för att hantera de utmaningar vi står inför i dag. Resolutionen stödde "[e]n industriell renässans för ett hållbart Europa (Rise)", som främjar innovation på vägen mot en ny industriell revolution.
- Resolutionen av den 4 februari 2014^[6] om en handlingsplan för en konkurrenskraftig och hållbar stålindustri i Europa. Här betonades stålindustrins roll i industriella värdekedjor, såsom fordonsindustrin, byggindustrin, maskinteknik och elektroteknik. Man ville också bevara en konkurrenskraftig europeisk stålproduktion som ger ekonomisk tillväxt och fler arbetstillfällen i Europa.
- Resolutionen av den 9 juni 2016^[7], där syftet var att upprätthålla konkurrenskraften och det globala ledarskapet för de europeiska underleverantörerna inom järnvägsindustrin.

Frédéric Gouardères

[1]EUT C 236 E, 12.8.2011, s. 57.
 [2]EUT C 199 E, 7.7.2012, s. 131.
 [3]EUT L 131 E, 8.5.2013, s. 87.
 [4]EUT C 227 E, 6.8.2013, s. 16.
 [5]EUT C 482, 23.12.2016, s. 89.
 [6]EUT C 93, 24.3.2017, s. 59.
 [7]Antagna texter, [P8_TA\(2016\)0280](#).

05/2019

